

ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอพระประแดง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อมรรัตน์ พงษ์ศิริปัญญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2548

ISBN 974-502-560-7

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อมรรัตน์ พงษ์ศิริปัญจนะ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยบูรพา
ได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ดร. มณฑิรา ชมคอกไม้)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

.....กรรมการ

(ดร. อาพันธ์ชนิต เจริญจิต)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ดร. มณฑิรา ชมคอกไม้)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

.....กรรมการ

(ดร. อาพันธ์ชนิต เจริญจิต)

.....กรรมการ

(ดร. จิรา จันทร์กระจุก)

.....กรรมการ

(ดร. ฉันทนา จันทวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 28 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วย
แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องอย่างดียิ่งจาก ดร.มณฑิรา ชมคอกไม้ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์ รศ.ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย และ ดร.อาพันธ์ชนิต เจนจิต กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง
การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงประสบผลสำเร็จได้ จึงขอขอบคุณไว้อย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ให้การตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย รวมทั้งขอขอบพระคุณท่านผู้บริหาร โรงเรียนศิริวิทยา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่อนุเคราะห์และเอื้อเฟื้อให้ความช่วยเหลือด้านการหาคุณภาพ
เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณผู้ที่ช่วยตรวจสอบรูปแบบของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดจนเพื่อนทุกคนที่ได้ให้
ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องบูชาคุณพการี
บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อมรรัตน์ พงษ์ศิริปัญจนะ

46924242: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต)

คำสำคัญ: หลักสูตรท้องถิ่นอำเภอพระประแดง/ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม/ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อมรรัตน์ พงษ์ศิริปัญจนะ: ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอพระประแดง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (RESULT OF USING LOCAL CURRICULUM ON PHRA PRADRENG DISTRICT IN SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE SUBJECT GROUP FOR PRATHOMSUKSA III STUDENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: มณฑิรา ชมคอกไม้, ค.ศ., วิจิต สุวัฒน์เรืองชัย, กศ.ค., อาพันธ์ชนิต เจนจิต, กศ.ค. 272 หน้า. ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-502-560-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะและกระบวนการ และเจตคติต่อท้องถิ่นอำเภอพระประแดง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนศิริวิทยา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะกระบวนการเรียน และแบบวัดเจตคติ แบบแผนการวิจัยเป็น แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอพระประแดง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อท้องถิ่น อำเภอพระประแดงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทักษะและกระบวนการโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี และเมื่อเป็นจำแนกรายด้านพบว่า ด้านการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ในระดับดี ส่วนด้านความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และการนำเสนอข้อมูลอยู่ในระดับค่อนข้างดี

46924242: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; M.Ed. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: RESULT OF USING LOCAL CURRICULUM ON PHRA PRADRENG DISTRICT/ SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE SUBJECT GROUP/ PRATHOMSUKSA III STUDENTS

AMORN RAT PONGSIRIPANJANA: RESULT OF USING LOCAL CURRICULUM ON PHRA PRADRENG DISTRICT IN SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE SUBJECT GROUP FOR PRATHOMSUKSA III STUDENTS. THESIS ADVISERS: MONTIEN CHOMDOKMAI, Ph.D., VICHIT SURATREUNGCHAI, Ed.D., AND APUNCHANIT JENJIT, Ed.D. 272 P. 2005. ISBN 974-502-560-7

The purpose of this research was to study learning achievement, process skill and attitude on Phra Pradren district in Social, religion and culture subject group for Prathomsuksa III students. The sample consisted of Prathomsuksa III students in the academic year 2004 at Siriwithaya school, Samutprakarn province, who were selected by cluster random sampling. The instruments used in the research were an achievement test, process skills test and attitude test, The research design was pretest-posttest design. The data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test dependent.

The results revealed that scores of the student's achievement and attitude posttest were significantly higher than those of the pretest ($p < .01$) and the process skills as a whole and in each particular aspect were rated at a rather high level. When they were itemized in various aspects, it was found that the implementation of local culture was good. Regarding disciplinary, the responsibility, the participation in class activities, working with others and information presentation were found satisfactory.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	8
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	15
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	30
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	51
ทักษะและกระบวนการ.....	57
เจตคติและการวัดเจตคติ.....	64
ข้อมูลอำเภอพระประแดง.....	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	90
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	90
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	91
การดำเนินการทดลอง.....	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
5 สรุปผลและอภิปรายผล.....	116
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
อภิปรายผล.....	117
ข้อเสนอแนะ.....	120
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก.....	128
ภาคผนวก ข.....	132
ภาคผนวก ค.....	134
ภาคผนวก ง.....	237
ภาคผนวก จ.....	255
ภาคผนวก ฉ.....	268
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	272

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 ข้อ 3 สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	42
2 มาตรฐานการเรียนรู้ ส 3.2 ข้อ 1 สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	42
3 มาตรฐานการเรียนรู้ ส 4.1 ข้อ 2 และ 3 สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง....	43
4 มาตรฐานการเรียนรู้ ส 4.2 ข้อ 1, 2 และ 3 สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	44
5 มาตรฐานการเรียนรู้ ส 4.3 ข้อ 1 และ 2 สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง....	45
6 มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.1 ข้อ 1 สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	46
7 มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2 ข้อ 1 สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	46
8 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อำเภอพระประแดง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน และหลังเรียน.....	108
9 แสดงคะแนนเฉลี่ยทักษะและกระบวนการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอพระประแดง ในกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำแนกตามแผนการจัดการเรียนรู้.....	109
10 แสดงเจตคติต่อท้องถิ่นอำเภอพระประแดงในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน.....	111
11 แสดงเจตคติต่อท้องถิ่นอำเภอพระประแดงในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน.....	113
12 แสดงเจตคติต่อท้องถิ่นอำเภอพระประแดงในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	115
13 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอพระประแดง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	256
14 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อำเภอพระประแดง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	259

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อท้องถิ่นอำเภอ พระประแดง.....	260
16 ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อำเภอพระประแดง.....	262
17 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบวัดเจตคติต่อท้องถิ่นอำเภอพระประแดง.....	263
18 แสดงคะแนนจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อำเภอพระประแดง ก่อนเรียน และหลังเรียน.....	264
19 แสดงคะแนนจากแบบวัดเจตคติต่อท้องถิ่นอำเภอพระประแดงก่อนเรียนและหลังเรียน.	266

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์.....	22
2 การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของเชลเลอร์ และอเล็กซานเดอร์.....	23
3 การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของฟ็อกซ์.....	24
4 การนำหลักสูตรไปใช้ที่ส่งผ่านผู้เกี่ยวข้องและผ่านระดับการปฏิบัติการหลายระดับ.....	27
5 ผังมโนทัศน์สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม.....	47
6 ผังมโนทัศน์สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์.....	48
7 ผังมโนทัศน์สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์.....	49
8 ผังมโนทัศน์สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์.....	50
9 โครงสร้างสาระหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอพระประแดง.....	140
10 นักเรียนกำลังช่วยกันเรียงแผ่นป้ายคำขวัญอำเภอพระประแดง.....	233
11 นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย.....	233
12 นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน.....	234
13 นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน.....	234
14 การเล่นเกมพื้นบ้านของเด็ก.....	235
15 ปราชญ์ท้องถิ่นให้ความรู้เรื่องการเล่นส่บ้า.....	235
16 กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติประเพณีอำเภอพระประแดง.....	236
17 กิจกรรมแรลลี่ ศึกษาเรื่องสถานที่สำคัญในอำเภอพระประแดง.....	236